

RESUMÉ

Před deseti lety Finsko začalo dosahovat „zázračných“ výsledků v mezinárodním srovnání PISA. Do Finska od té doby pravidelně přijíždějí experti na vzdělávání, aby zjistili, co stojí za mimořádným úspěchem, který vzbudil pozornost a rozproudil debaty v celé Evropě; stejný cíl má i tato práce.

Abychom porozuměli současné situaci, je třeba se seznámit s vlivem nejrůznějších historických faktorů. Tato práce proto nejdříve představuje vývoj finského národního vzdělávání od středověku po současnost. Finsko bývalo chudou, zemědělskou zemí, která se ovšem rychle vyvinula v postindustriální spotřební a vzdělanostní společnost. A právě finské školství je v tomto procesu považováno za hlavního činitele.

Je možné říci, že historie finského národního vzdělávání je příběhem odstraňování nerovností. Tento dlouhý proces má kořeny v eliminaci starého paralelního systému základního vzdělávání a budování „nové jednotné školy“, která je založena na myšlence, že vzdělání patří mezi základní práva všech dětí a mladých lidí. Hlavním cílem finské vzdělávací politiky je nabídnout všem občanům rovné příležitosti k získání vzdělání bez ohledu na věk, místo bydliště, finanční situaci, pohlaví nebo mateřský jazyk. Vzdělání je považováno za jedno ze základních práv všech občanů. Jednotná základní škola (Peruskoulu), která poskytuje základní vzdělání celé věkové kohortě, má v současném školském systému ústřední postavení. Přesto je jen jednou z příčin úspěchu v mezinárodním srovnání PISA. Je nutné vzít v úvahu i specifické kulturní aspekty, mezi něž patří vysoká hodnota vzdělání jako kulturního kapitálu nebo společenská prestiž učitelského povolání.

Klíčová slova: jednotný systém povinného vzdělávání, PISA, nerovnosti v přístupu ke vzdělávání, jednotná devítiletá základní škola, dějiny a vývoj finského základního školství